

ZÁDORNÉ ZSOLDOS MÁRIA

GYÓGYSZERTÁR VIZSGÁLATI JEGYZŐKÖNYVEK A JÁSZSÁGBAN A XIX. SZÁZADBÓL

Az évszázadok során az emberiség gyógyításában a gyógyszertárak jelentős szerepet töltek be. Az általuk tartott különböző készítmények, gyógynövények később már kész gyógyszerek, a beteg embereket egészségük visszanyeréséhez hozzásegítették. Mindezeknek különösen nagy volt a jelentőségük járványok idején (kolera, pestis) amikor a gyógyszertárakban tevékenykedő gyógyszerészek gondoskodtak arról, hogy a szükséges gyógyszerek a betegségben szenvedő emberekhez eljussanak. Nagyon fontos volt, hogy a gyógyszertárakban a különböző szereket megfelelő körülmények között tárolják, minőségük mindig kielégítő, jó legyen.

Ennek érdekében a gyógyszertárak működését szabályozták, tevékenységét ellenőrizték. Az ellenőrzés korai időszakra nyúlik vissza. Európában először a XIII. században II. Frigyes szicíliai király törvényei vezették be.¹ Magyarországon a gyógyszertárak ellenőrzésének legelső rendelkezése a Budai Törvénykönyv 102. §-ban jelentek meg (Statuta Civitas Budensis Polítia sanitaria et Medicina Fori, Anno 1244-1421). Az említett paragrafus arról intézkedett, hogy a gyógyszertárakban csak olyan gyógyszereket árusíthatnak, amelyek már a régi időktől kezdve gyógyszertárba valók. Rőffel mérhető árú eladását megtiltották. Még büntetést is kilátásba helyeztek, ha ezeket nem tartják be.

Az 1552. évben életbe lépett "Ordo polítiae" 10 §-a már a konkrét ellenőrzésről rendelkezett. Előírta, hogy a gyógyszertárakat évenként egy alkalommal ellenőrizték. Ügyeljenek arra, hogy mindig jó, friss és hasznavehető anyagokkal legyenek ellátva, valamint arra is, hogy a gyógyszerek ára túlságosan magas ne legyen.

Az 1664-ben életbe lépett "Lex sanitaria Ferdinandina" a gyógyszertárak vizsgálatát szintén előírta, sőt még további rendelkezéseket is megfogalmazott. "Minden polgári gyógyszertár, mint eddig szokásban volt a gyökerek, gyógynövények, virágok és mások behozatala után a dékán és az orvosi fakultás három vagy négy doktora és két gyógyszerész által gondosan megvizsgálendő hiányok ha ilyenek előfordulnak, mihamar kiküszöböltessenek, hogy mindegyik tisztán és jól elrendezett szép rendben tartassék."²

¹ In: Orvostörténeti Közlemények Bp. 1982. 97-98. sz. 151. Duka Zólyomi Norbert: A magyarországi gyógyszertári vizsgálatok alapvető reformjai a 18. században.

² In: Orvostörténeti Közlemények Bp. 1967. 43. sz. 151-152. Somogyi Imréné: Gyógyszertár vizsgálatok Tolna megyében 1844/45 évben.

A következő intézkedés II. József nevéhez fűződött, aki uralkodása idején sok rendeletet adott ki. Ezek egyike a gyógyszertárakra is kiterjedt. A megyék figyelmét felhívta arra, hogy a területükön lévő gyógyszertárakat vizsgálják meg.³

A vármegyék, szabad királyi városok, a Jászkun Kerület az előírtaknak megfelelően a Helytartótanácsnak évenként jelentést küldtek. A gyógyszertárak vizsgálatáról készült jelentések mellett az egyes területek egészségügyi helyzetéről tájékoztatást adtak. Születési - halálozási kimutatások készültek, melyek az adott év időjárási viszonyaira is kitértek.

Az egészségügyi személyzetről általában éves kimutatásokat küldtek. Ezekben az orvosok, gyógyszerészek, bábák névsorával ismerkedhetünk meg. A kimutatásokból a gyógyszerészek kora, vallása, tevékenységük helye, munkába állásuk kezdete, valamint iskolai végzettségük derül ki.

Ezekből a jelentésekből megtudhatjuk, hogy a XIX. század elején a Jászkun Kerületben mindössze egy gyógyszertár működött, melynek székhelye Jászberény volt. A kerületi kapitány 1810-ben kezdeményezte, hogy egy-egy nagyobb városban vagy központi helyen gyógyszertárakat hozzanak létre. A felhívásra a Nagykunság és a Jászság reagált, a Kiskunság válasz nélkül hagyta.

A Jászberényben lévő egyetlen gyógyszertárat a Jászság számára elégségesnek tartották. Szerintük a Jászság központi helyén található gyógyszertárat a környező települések könnyen elérik. A környéken Gyöngyösön, Egerben, Pesten és Szolnokon is voltak gyógyszertárak, ahonnan szükség esetén az előírt készítményeket a beteg emberek beszerezhették.⁴

A század elején megnyilvánuló közömbösség ellenére a század közepére a Jászkun Kerületben a gyógyszertárak száma 11-re emelkedett.

A Jászságban gyógyszertárral legkorábban Jászberény rendelkezett. Létezéséről a XVIII. századtól kezdve tudunk. Viszonylag későbben nyíltak meg az újabb gyógyszertárak.

1832-ben Jászberényben a második, 1834-ben Jászapátiban, 1845-ben Jászárokszálláson, 1857-ben pedig Jászsószentgyörgyön kezdte meg működését egy-egy gyógyszertár.⁵

Az érvényben lévő rendelkezések szerint a Jászkun Kerületben található gyógyszertárakat évenként egy bizottság vizsgálta meg. A tapasztaltakról az előírt jegyzőkönyvet elkészítették. A jelentéseket kezdetben latinul, majd az 1830-as évektől magyarul írták. Ezek a jegyzőkönyvek nem voltak egyöntetűek, a század elején egyszerűbbeket készítettek. A tulajdonos nevének, vallásának, végzettségének megnevezése után a gyógyszertárban előforduló szakkönyveket

³ In: Orvostörténeti Közlemények Bp. 1960. 18. sz. 156. Halami János: Gyógyszertárvizsgálati jegyzőkönyvek a XIX. század első felében.

⁴ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár (Továbbiakban SZML) Jászkun Kerület Közigazgatási iratai (Továbbiakban: JKK Közig. ir.) Fasc. 5. No. 900/1811.

⁵ SZML Közig. ir. Fasc. 5, No. 753/1797; 679/1815; 197/1820; 471/1834; 1080/1846; Közvetlenül levéltárba utalt iratok 1/28/1865.

sorolták fel. Kitértek a gyógynövények (botanycos), az összeállított gyógyszerek (medicamenta praeparata et composita) és mérgek (venena) állapotára, tárolásuk módjára.

A vizsgálati szempontok az idők folyamán bővültek. A három területről (Jászság, Nagykunság, Kiskunság) érkezett jelentések között különbségek voltak. Legrészletesebbek a kiskunsági gyógyszertárak ellenőrzéséről készült jegyzőkönyvek voltak.

Az ellenőrzési jegyzőkönyvek az 1830-as évektől az alábbiakra tértek ki:

- A gyógyszertár címe, tulajdonosa, alkalmazottainak száma, neve, vallásuk, életkoruk, iskolai végzettségük.
- Az épület leírása, fekvése. A gyógyszertár különböző helységeinek - anyagkamra, fűpadlás, pince, laboratórium - állapota. Kitértek a felszerelésekre is, melyhez a gyógyszertári edények, mérőeszközök, mozsarak stb. tartoztak.
- A gyógyszerek, mérgek tárolásának módját, nyilvántartásuk vezetését minden esetben megnézték.
- Fontos volt, hogy a gyógyszerészeti utasítást tartalmazó könyvek meglegyenek, valamint az árszabások, melyek az egyes készítmények árait előírták.
- Sok esetben felsorolták a meglévő gyógyszerészeti szakkönyveket címükkel, darabszámmal együtt.
- Számba vették a hiánykönyveket, fizetetlen vények jegyzékét.
- Néhány esetben talákoztunk a gyógyszerek vizsgálatával. Ez a kornak, a tudomány akkori fejlettségi szintjének megfelelő volt. Nézték a gyógyszerek állományát, sűrűségét, átlátszóságát, színét, szagát, ízét. Találtunk olyan jegyzőkönyvet a kiskunsági területről, melyben tételesen fel voltak sorolva a megvizsgált gyógyszerek, sőt a vizsgálat eredményét is rögzítették.

Mindezek ismeretében nézzünk meg néhány jászsági, gyógyszertári vizsgálatról készült jegyzőkönyvet.

GYÓGYSZERTÁR VIZSGÁLATI JEGYZŐKÖNYVEK

1.

Jászberény "Szent Háromság"

*Rendes Orvosi Tudósítás A` Jászberényi Szent Háromság című Gyógyszertár`
megvizsgálatajáról 1833k Esztendőre.*

A` Jászberényi Szent Háromság című Gyógyszertár` rendes megvizsgálata Felsőbb Rendelések értelménél fogva, alól irt által egy Magistrualis Tiszt Úr jelenlétében 1833k Esztendő November hónapja 24 napján pontosan végre hajtattott - mely hivatalos Kötelességről szóló Tudósítást alól irtak illő tisztelettel a` Tekintetes Kerületeknek ezennel be mutatják:

- 1) A` Gyógyszertár` tulajdonosa a régi t:i: Hentaller Károly Úr maradt.*
- 2) Az egyes, s` öszvetett gyógyszereket megnézzvén ugyanazokat vegytani tisztaság tekintetéből próbálván, minden hiba nélkül találtuk.*
- 3) A hathatósan működő gyógyszereket minden oda való edényekkel , mértékekkel, mozsarakkal, kanalakkal, elkülönözött helyen tartatni tapasztaltuk.*
- 4) A` valódi mérgek szinte elzárt helyen tartattak, s` tulajdon mérlegekkel, edényekkel s`a`t` ellátva voltak. - az azokhoz való férés pedig, minthogy a` tulajdonos a` kúltstot magánál tartja, nem is történhető.*
- 5) A` mi a` szükséges eszközöket, edényeket, mértékeket, súlyokat s`a`t` illeti, mind azokat jó karban találtuk . Úgyszinte*
- 6) A szerkamara, fűpadlat, pintze, műhely várakozásunknak minden tekintetben megfelelték.*
- 7) Elő vévén a` hiánykönyvet abban a` mikor hiányságba esett, és mikor ki pótlott szereket havonként feljegyezve szemléltük.*
- 8) A` törvényesen megkívántató könyveket minő az Árszabás, Gyógyszerkészítés a` leg újabb Felsőges Rendelések szerint rendiben találtuk. - végre*
- 9) Előkértük az orvosi rendelményeket (receptek) melyeket is az utolsó Felsőges rendelésű árszabással mindenképp megegyezni tapasztaltunk.*

Költ Jászberényben mint fellyebb (1833. november 24.)

Előttem

Bartsik Márton

Kerületi Alljegyző

Pirkler Thadeus

Kerületi Feőorvos

SZML Jászku Ker. ir. Fasc. 5. No. 471/1834.

Jászberény Várossában Sz. Lélek című Gyógyszertárnak személyes birtokosa Preiszgauer Károly, 42 Éves, római katolikus, Zala = Egerszegről való, ki 1828. Június 7dikén a` Gyógyszeresi tudomány Oklevelit nyerte, és` az említett Gyógyszertárt 1832 Április 16dikán felnyitotta; - Segédje Farkas` László 21 éves, római katolikus, Jászberényi fiú, ki 1839 Esztendőben, Május 1ső napján Budán, Meyer Ferencz, az arany=Oroszlányhoz való Újvárosi Gyógyszeresnél kitanúlva Felszabadítatott, és` mint Segéd a` fent nevezett Gyógyszertárban 1840 October 10diktől szolgál.

Ezen Gyógyszertárnak minden részei, ú.m: Eladóhely, szer=csarnok, Műhely, Pincze és Fű=padlás minden tekintetre nézve tiszták, rendes fel írásokkal, és elegendő mennyiségű szerekkel s` eszközökkel ellátva találtatott.

A` Vegy=Készítmények, /:preparata chemica:/ nagyobb része a` szükséges Vegy=mériükkel /:reagens chemiaem:/ megvizsgálva a` megkivántató legnagyobb vegy=tisztaságot általjában mutatták; egyedül kivéven: a narants színű = Kén = Dárdatot /: sulfur auratum antimonii :/, melly lepárolt vízzel, tiszta üveges mozsárba kevervén, s` ezen folyóságot átszűrven a Sósavas - Súlyag /: murias langtae :/ fehér színnel zavarosította. Ezen jel arra mutatott, hogy a` nevezett Gyógyszer a` készítés alkalmával elegendőképpen lepárolt vízzel nem mosatott, vagy is enyhítetett ki /: edulcorare:/ s` így a` készítményi folyóból kénsavas = hamgot /:Sulfas = Vzali ?:/ nyert. -

A` Poratok, Lelek, Festvények, szörpök, Írok, Tapaszok, lepárolt Vizek, lepárolt = főtt - sajtolt Olajok minden illető tulajdonságokra, u.m: valódiságra, sűröségre, színre; szagra, ízre, különúlyra nézve igen jól minemüségiek voltak. -

A` Fűvek és Gyökerek igen szépen és czélarányossan szárítva találtattak.

A` Mértékek és Súlyok rendesek /: pondera et mensurae:/ . -

A` Gyógyszertár - hiány - méreg - és ár könyvek /: libri: Pharmacopaea, defectium, venenorum, et taxae:/ jelen voltak, és mindenik a` maga czélnak megfelelt.

A` Hathatós = Szerek és Mérgek /:heorica et Venena:/ zár alatt, és különös edényekkel s` mértékekkel ellátva vannak; - úgy szinte ezen szerek, mellyek a` világosság által megváltoztatnak, fekete, vagy borított üvegekben tartadnak.

Vizsgálódás napja October 29diki 1840.

Dr. Lingbauer Ferencz
Jász Kerületi rendes Fizikus

Jászapáti Gyógyszertár

Fölvétetett a Jász Apáthi Gyógyszertárnak 1863ki September 3án véghezvitt hivatalos vizsgálat alkalmával.

- 1ör A gyógyszerertár a fő utcán létezik.*
- 2or Czíme „a Megváltóhoz,,*
- 3or Birja boldogult Neczasek Károly Özvegye, személyéhez kötött üzleti joggal; 1833. November 22. 28509. sz. a. kelt magyar királyi helytartósági intézmény alapján.*
- 4er Gondnok az Özvegy testvére Schreiber Edvard, ki Münchenben 1847ben nyerte gyógyszerész mesteri oklevelét.*
- 5ör Segéd nincsen.*
- 6or Gyakornok nincsen.*
- 7er A tár bóltja tág, és világos, az állványok, szekrények, fiókjaik; a gyógyszerek edényei tisztáknak, és czélszerűeknek találtattak, mindnyáján olvasható jelvényekkel ellátva.*
- 8or A napi szükségletre a bóltban fönntartott gyógyszerek sorban vizsgáltattak; a gyógyszerészi készítmények szabályszerűek, a vegytani készítmények fertőzetlen állapotban találtattak, az elenchnusban⁶ jelelt szerek mind megvannak; a növények a lehetőségig idei beszerzésűeknek találtattak; a kiszolgáltatási eszközök tiszták.*
- 9er A maró és kőso szerek⁷ elkülönözve zár alatt tartatnak, úgy szintén a mérgek is, ezek kiszogáltatására külön edények vannak, ezekről a köteles külön jegyzőkönyv pontosan vitetik. -*
- 10. A folyadékok önsulya meghatározhatására az illető mérleg megtalálatott, valamint az Osztrák gyógyszerkönyvben elősorolt vegytani kémszerek is rendszeresen összeállítva.*
- 11er A mérlegek, és mérték súlyok hiánytalanok, a kiszogáltatási asztalhoz tartozó eszközök, és edények minéműsége valamint mennyisége is kielégítő.*
- 12er A gyógyszerészi műhely, minden műkészületek tiszták, `s rendeltetésük-nek megfelelnek.*
- 13or A raktár a csekély forgalomhoz mérve kielégítő nagy, világos, száraz, a gyógyszerekre látszik gond fordítatik.*

⁶ elenchnus = mutató

⁷ kőso szerek = különböző gyógyszerek előállításához használták

14er A pinczét képviselő helyiségben, lepárolt vizek, szeszek, savak, égények, balzsamok, olajok, kenőcsök, szörpök, elegendő mennyiségben, és kielégítő minőségben találtak.

3/2.

15ör A füves padlás védve az idő viszontagságai ellen; jó karban minden zacskó olvasható jelvényel ellátva, tiszta, semmi elvetni való növény sem találtak, a tető jó, a padlás szellős.

16or A fennálló gyógyszerési utasítást tartalmazó könyv, az árszabást, és méreg eladást illető külön rendszabályok is megvannak.

17. Gyógyszerési szakkönyvek közül melyek előtaláltak említésre méltó: *Pharmacopela Austriaca; Duflos chemisches Apothekenbuch; D:Schneider Pharmacopea Lehman Chemie;* és körülbelül 50 db.

Schreiber Eudard sk
gyógyszerész

18or A gyógyszerek napi hiányai és műveleti hátralékok följegyezve találtak, szereit jobbra Shallmayer, és Wágnertől hozatja pontos előjegyzéssel

19. A fizetetlen vények a.b.c. szerint vannak egy arra készült nagy tokban elhelyezve; az árszabás rajtok följegyezve, és megfelelőnek találtak.

20or A tulajdonos a gyógyszerész üzletének virágzó állapotban fenntartására tehetsége szerint iparkodik, erkölcsi szempontból kifogáson kívüli; - a felügyelő egyúttal a posta hivatalát is kezeli.

A közvélemény a gyógyszerész irányába tavaly óta javult.

Kelt Jász Apáthin 1863ki September 3án.
vizsgálta

Dr. Orbay Richvalszky Antal.....
Jászkerületi orvos

Morzál István
Jász Ker.Esküdt.

Király Alajos
főbíró

Jászsalsószentgyörgyi Gyógyszertár

Fölvétetett a Jász Alsó Szent Györgyi Gyógyszertár 1863ki September 10én véghezvitt évi hivatalos vizsgálata alkalmával.

1. *A gyógytár a főutczában a tulajdonosnak saját jó karban levő épületében áll fenn.*
2. *Czíme „a Kígyóhoz„ megfelelő külfelírással.*
3. *Tulajdonosa: Szemnetz Ferencz gyógyszerész mesteri oklevelét nyerte 1850ben Pesten; üzleti jogát bírja a magyar kir. helytartótanács 857. August. 13. 21475. sz. a. intézmény nyomán, egyedül személyére ruházva.*
4. *Felügyelő a tulajdonos maga.*
5. *Segéd nincsen.*
6. *Gyakornok. Bernátsky Béla végzett 4. gymnásiumi osztályt; ezen pályára lépett 1862ki Április 21én ugyanott.*
7. *A gyógyszerertári bóltot szokott tisztaságban, az edényeket kellő jó állapotban találtuk.*
8. *A napi szükségletre a bóltban fenntartott szerek egyenként vizsgáltván, mind az egyszerű növényi, mind a gyógyszerészi készítményeket, a forgalomnak megfelelő mennyiségben, és jó minémiségben; a vegytani készítményeket, higany, dárdany⁸, vas, réz `s`a`t, fertőzés nélkülieknek tapasztaltuk, megrovás alá eső czikkre nem akadtunk; a boltnak kellő fölszerelését elismertük; az Elenchusban⁹ foglalt anyagok mind föltaláltattak.*
9. *A kőso és maró szerek el vannak különítve; a moschus¹⁰, maró higany mireny¹¹ számára jelen vannak a saját kiszolgáltatósi edények; a méreg könyv kezelése szabályszerű, a mireny ellenszerei készen tartatnak.*
10. *A folyadékok önsúlymérője szinte megtaláltatott; a vegytani kémszerek `s, minden hozzátartozó készültek díszteljes gyűjteménye találtatott.*

⁸ dárdany (antimon) = régen gyógyszerként is használt szer, kémiai neve stibium

⁹ elenchus = mutató

¹⁰ moschus (mösusz) = pézsma szívgyengesé, ájulás ellen használatos por

¹¹ mireny (arzén) = gyógyszerként is használatos szer

11. `A csinos mérlegek, `s minden mérték súlyok hiánytalanoknak bizonyul-tak be; mellyek a legkisebb fokozatig több példányban találtattak.

12. A műhelyt minden előbbi készülleteivel rendben, és tisztán szemléltük.

13. A bolt melletti gyógyszerkamra a kisebbszerű forgalomhoz aránylagos mérvben találtatott fõszerelve. Nadályok¹² is találtattak.

4/2.

14. A pinczét helyettesítõ czélszerűen rendezett helyiség, `s minden ide tartozó szerek mennyiség, és minõségre nézve kielégítõnek találtatott.

15. A füves padlás czélszerűen van elrendezve, tiszta, semmi megrovásra méltó czikket sem tüntetett föl.

16. A gyógyszerészi utasításokat, az árszabást, a mérreg eladást illetõ külön rendszabályok gyűjteményét megtaláltuk.

17. Jeles tudományos szakkönyvek szép gyűjteményét bírja a tulajdonos, a Codex Hungariae sanitario medicinaliae is megvan.

18. A hiányokról rendes könyvet vezet, valamint a szállító fűszerárus küldött czikkeirõl is.

19. A fizetetlen vinyek betűrend szerint vannak elrakva, megtalálva, ellene semmi kifogás sem tétethetett.

20. A tulajdonosnak rendes üzlet kezelése, `s tárának, `s hitelének emelésére irányzott törekvése dicsérettel említendõ; erkölcsileg kifogáson kívüli, sõt köz szeretet-ben és általános tiszteletben álló egyéniség; Panaszokat nem hozott fel, mint vidékének mostoha idõjárását.-

Kelt Jász Alsó Szent Györgyön 1863ki September 10én

vizsgálta

Dr. Orbay Richvalszky Antal

Jászkerületi orvos

Marzál István

Jász Ker Esküdt

Bátor Imre ny.

Községi seborvos

Bajláth János

városi fõjegyzõ

Szemnetz Ferenc

gyógyszertár tulajdonos

¹² nadály (pióca) = vérelvonásra használt, gyűrűs férgek rendjébe tartozó élőlény

SZML Közvetlenül Levéltárba utalt iratok I. 28/1865.

5.

Jászárokszállási Gyógyszertár

Fölvétetett a Jász Árokszállási Gyógyszertár 1863iki September 16án véghezvitt évi hivatalos vizsgálata alkalmával.

1. *E gyógyszertár a templom közelében a fő utczában a tulajdonosnak jó karban levő saját házában létezik.*

2. *Czíme "a Segítő Máriához."*

3. *Tulajdonosa: Major Endre, 1848ban Pesten nyerte gyógyszerész mesteri oklevelét; a személyéhez kötött üzleti jogot a Magyar királyi helytartótanács 1854 évi Július 27én 15254. sz. a. kelt intézmény alapján bírja.*

4. *Felügyelő maga a tulajdonos.*

5ör *Segéd: Kállay Ferencz, a gyakornoki vizsgát letette 863ki Mártius 1én Nádudvaron hol mint segéd f.é. Május 18ig működött, az naptól fogva itt szolgál.*

6or *Gyakornok nincsen.*

7er *A tár boltjának bútorzata, és edényei kellő tisztaságban, és jó állapotban szemléltettek.*

8or *A napi szükségletre a boltban tartott gyógyszerek sorban vizsgáltattak, és az egyszerű növényi nyers anyagok, úgy szinte a gyógyszerészi, és vegytani készítmények egyfelől az Austriaca Pharmacopea szabályaival egyezők, másfelől vegytani kémszerekkel próbára vettelve, fertőzetleneknek tünnek fel, `s megrovásra méltó czikk nem találtatott, az Elenchusban kitett gyógyszerek mind föltaláltattak.*

9er *A mérgek illő mennyiségben, `s zárthelyen találtattak, ezek kiszolgáltatására külön mérleg, edények, jelen vannak; a méregkönyv helyesnek találtatott, `s a vinyekkel megegyezett, láttamoztatott; a mireny ellenszere készen találtatott.*

10er *A vegytani kémszerek készlete rendszeresen összeállítva találtatott.*

11er *A mérlegek, és mértéksúlyok hiánytalansága bebizonyult, mellyek mindennemű fokozatokban, valamint a kiszolgáló asztalhoz tartozó mindenrendű eszközök készlete, `jó minéműségben találtattak.*

12er A műhelyben jól ónozott pároló kazán, nagy mennyiségű sziták, nagy vasmozsár, vágó kések `s a `t` jó, `s tiszta állapotban találtattak.

13or A raktár mennyiségre megfelel a forgalomnak, a szerek minősége, és ellátása dicsérendő.

14er A pinczét pótoló helyiségben elegendő mennyiségű szilárd, és híg állományú szereket leltünk. Nadályok készletben vannak.

15ör A füves padlás jeles tisztaságban, és szép, `s czélszerű elrendezésben tartatik, a jól záró fedelekkkel, és olvasható jelvényekkel ellátott vászony, és papír zacskókban eltett növényi anyagok közt elvetni való nem találtatott. -

16. A hiányokról valamint az időszaki munkálatokról vezetett rendes jegyzék szemléltetett, az idei forgalom csekély volt; a kavendi¹³ rendszabályokat tartalmazó gyűjtemény meg van.

17er A tulajdonosnak minden szakkönyvei megvannak mellyek kívántatnak, köztük több újabb jeles munka találtatik - a gyógyszerészi folyó iratot is járattja

Major Endre

gyógyszerész

18or A fűszer árus mellytől szereit hozza, rendes könyvel bír külön. -

19er A fizetetlen vinyek betűrendben vannak elhelyezve, köztük megróni valóra nem akadtunk; az árszabás ellen semmi kifogás sem merült föl.

20ik A tulajdonos szellemi, és anyagi készséggel fenntartja gyógytárának jó hírét, erkölcsileg kifogáson kívüli, közszeretben, `s tiszteletben álló egyéniség. Panaszokat nem hozott föl.

Kelt Árokszálláson 1863ki September 16án

Dr. Orbay Richvalszky Antal

Jászkerületi orvos

Nagy Sándor

Jász.Ker. esküdt.

SZML Közvetlenül Levéltárba utalt iratok I. 23/1865.

¹³ kavendi = örendő